

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 27 mars 1930 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om förhöjning av de till vissa arbetare utgående livräntor på grund av olycksfall i arbete.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 343, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Andersson* i Stockholm *m. fl.* hemställt,

att riksdagen måtte besluta, att ersättning för nedsättning i arbetsförmågan till följd av olycksfall i arbete — s. k. livränta — skall från och med den 1 juli 1930 utgå enligt grunder, som äro fastställda i nu gällande lag, oavsett om olycksfallet inträffat före nu gällande lags ikraftträdande, samt att vid beräkning av livräntan den arbetsförtjänst lägges till grund, som under tiden 30 juni 1930—1 juli 1929 tillkommer en arbetare inom det yrke, där skadan skedde, och i den ort, där den skadan inträffat.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet, i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver, begärt yttrande av riksförsäkringsanstalten. Det yttrande, som i anledning härav inkommit, finnes fogat såsom bilaga vid detta utlåtande; och hänvisar utskottet till dess innehåll.

Riksförsäkringsanstalten har förklarat sig anse, att ett genomförande av motionärernas förslag icke kan sättas ifråga. Bortsett från att det måste möta synnerligen stora praktiska svårigheter att fastställa arbetsförtjänsten på sätt i motionen föreslagits, skulle enligt anstaltens mening kostnaderna för en enligt dessa grunder vidtagen höjning av ersättningen säkerligen bliva högst betydande.

Utskottet.

Ett realiserande av motionärernas förslag skulle för övrigt innebära, att enskilda försäkringsbolag skulle förpliktas att utgiva ersättning till avsevärt högre belopp än som legat till grund för premieberäkningen.

Utskottet tillåter sig hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 mars 1930.

På andra laguskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman, von Sydow, Almkvist, Sigfrid Hansson, Frändén* och *Thorberg*, fröken *Hessélgren* samt herr *Hagman*;^{*}
från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar,^{*} *Ros*,^{*} *Johanson* i Hallagården, *Andersson* i Rasjön, *Johansson* i Sollefteå, *Sandström*,^{*} *Hansson* i Trollhättan^{*} och *Osberg*.^{*}

^{*} Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Riksförsäkringsanstalten.*Till Riksdagens andra lagutskott.*

Genom beslut den 31 januari 1930 har Kungl. Maj:t anbefallt riksförsäkringsanstalten att till riksdagens andra lagutskott avgiva yttrande över en inom riksdagens andra kammare av herr Andersson i Stockholm m. fl. väckt motion (nr 343) om förhöjning av de enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete utgående livräntor, och får riksförsäkringsanstalten med anledning härav anföra följande.

Frågan om höjning av de enligt 1901 års lag utgående livräntor har vid flera tillfällen varit föremål för statsmakternas prövning. I detta avseende får riksförsäkringsanstalten erinra om följande.

I proposition till 1918 års riksdag (nr 176) föreslog Kungl. Maj:t höjning med 50 procent av sådana livräntor, som utgingo till i statens tjänst skadade arbetare eller deras efterlevande enligt 1901 års lag eller de i samma lag angivna grunder, dock ifråga om livräntor till skadade arbetare endast av sådana, som uppgingo till minst 90 kronor om året. Riksdagen fastställde höjningen till 75 procent, och i enlighet härmed utfärdades kungörelse i ämnet den 28 juni 1918 (nr 522). Sedermera har ifrågavarande livränteförhöjning, efter proposition i ämnet till 1921 års riksdag (nr 196) samt riksdagens på grund härav avlåtna skrivelse (nr 230), enligt kungörelse den 10 juni 1921 (nr 410) bestämts till 125 procent.

Vid 1919 års riksdag väcktes av O. W. Lövgren i Nyborg en motion (nr 67 i andra kammaren), däri bland annat hemställdes om utredning, huruvida och på vad sätt en förhöjning kunde ske av pensionerna åt dem, som genom enskilda företag erhöilo livränta enligt lagen den 5 juli 1901. Motionen avslogs av riksdagen.

Vidare väcktes vid 1921 års riksdag inom första kammaren av E. Dalberg en motion (nr 133) med yrkande att ersättningsbeloppen enligt tidigare olycksfallslag skulle utgå med dubbla beloppet. Jämväl denna motion avslogs av riksdagen.

Frågan förekom ånyo till behandling vid 1924 års riksdag på grund av en i andra kammaren av V. Karlsson i Grängesberg m. fl. väckt motion (nr 278), vari hemställdes, att riksdagen måtte antaga ett motionen bilagt förslag till lag om ersättning i vissa fall åt livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901.

I anledning av denna motion hemställde sammansatta stats- och andra lagutskottet i utlåtande (nr 4) om godkännande av en förordning om tillägg till ifrågavarande livräntor. Utskottets hemställan bifölls av andra kammaren men avslogs av första kammaren, vadan frågan förföll.

Vid 1925 års riksdag väcktes ej mindre än fyra motioner åsyftande höjning av livräntorna enligt 1901 års olycksfallsersättningslag, nämligen nr 69 i första kammaren av N. A. Bondeson m. fl., nr 76 i andra kammaren av O. Carlsson i Stockholm samt nr 77 och 78 i andra kammaren av J. P. Dahlén m. fl.

I anledning av dessa motioner beslöt riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 juni 1925 (nr 315) anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och i vilken omfattning de personer, som erhöle livräntor enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, borde, i den mån behov därav föreläge, beredas tilläggsersättning, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill nämnda utredning kunde föranleda.

Över riksdagens skrivelse infordrade Kungl. Maj:t yttrande av riks försäkringsanstalten och pensionsstyrelsen. Ämbetsverken avgåvo den 28 oktober 1925 i ärendet gemensamt underdånigt utlåtande, vilket här i avskrift bifogas.¹

Nyssnämnda utlåtande remitterades till försäkringsrådet, som den 30 december 1925 avgav yttrande i ämnet.

Enligt beslut den 6 december 1929 fann emellertid Kungl. Maj:t riksdagens ovanberörda skrivelse av den 3 juni 1925 icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Nu föreliggande motion synes, såvitt av dess ordalydelse framgår, åsyfta att lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 skulle erhålla tillämpning i avseende å livräntor utgående på grund av olycksfall, som inträffat före lagens ikraftträdande. Genomförande av en sådan åtgärd synes riks försäkringsanstalten icke kunna sättas i fråga.

Den arbetsförtjänst, som enligt motionärernas förslag skulle ligga till grund vid beräkning av livränta, skulle fastställas enligt andra principer än de enligt 1916 års lag gällande. Jämlikt 9 § i samma lag skall nämligen som regel den årliga arbetsförtjänsten utgöra hela den avlöning, som den skadade under ett år, räknat tillbaka från olycksfallet, åtnjutit av arbetsgivaren i den verksamhet, i vilken olycksfallet inträffat. Bortsett från att det måste möta synnerligen stora praktiska svårigheter att fastställa arbetsförtjänsten på sätt som i motionen föreslagits, skulle kostnaderna för en enligt dessa grunder vidtagen höjning av ersättningen säkerligen bliva högst betydande. Någon närmare beräkning av dessa kostnader är icke möjlig att i förväg avvägbringa.

På grund av vad sålunda anförts får riks försäkringsanstalten avstyrka de i förevarande motion framställda förslagen.

I detta ärendes handläggning hava deltagit, förutom undertecknade, byråcheferna Östrand och von Schulzenheim, t. f. ledamöterna Sidvall, Källström och Wolff samt tjf. byråchefen Puke.

Stockholm den 19 februari 1930.

SIGURD RIBBING.

Albert Eisen.

¹ Bilagan ej tryckt.